

Pedagogisch beleidsplan

Versie 2017.2

Juli 2017

Opgesteld door: M.J. Hamersma-Ploegstra

Inhoudsopgave	<u>pagina</u>
Woord vooraf	3
Doelstelling	3
Vestiging	4
Verantwoordelijkheid	4
Groepsopbouw	5
• Open deuren beleid	
Stamgroepen en de ontwikkelingsfasen van het kind	6
• De stamgroepen	
• Afwijken/verlaten van de stamgroep	
• Afwijking van de stamgroep bij een nieuwe aanvraag of uitbreiding van de opvang	
• (Spel)activiteiten buiten de stamgroepen	
Inzet pedagogisch medewerkers en andere volwassenen	7
• Achterwacht en andere eventuele aanwezigen binnen het kinderdagverblijf	
• Professioneel	
Ondersteuning van pedagogisch medewerkers door anderen	7
• Stagiaires	
• Invalkrachten	
• Ouders en vrijwilligers	
• Pedagogisch medewerker-kind-ratio	
• Incidenteel afnemen van extra dagdelen	
Pedagogisch dagindeling	9
Dagindeling	9
• Regels tijdens het vrij spelen	
• Regels bij het eten	
• Regels bij het buiten spelen	
• Regels bij activiteiten	
Gewenningsperiode	10
Moeilijkheden rond afscheid nemen	11
• Onzekerheid van de ouders	
Wengedrag	11
• Hechtingsgedrag	
• Huilgedrag	
• Als het wennen niet lukt	
• Als het kind gewend is	
Omgaan met verschillend gedrag	13
• 1) Peuterangst	
• 2) Huilen	
• 3) Agressie	
• 4) Eigen wil	

Normbesef	13
Problemen in het gezin	13
Brengen en halen	14
Ziekte	14
• Allergieën	
• Hoofdluis	
Ouderavond	15
Wensen/klachten	15
Het begeleiden van de kinderen	16
1. De sociaal-emotionele ontwikkeling	
2. De lichamelijke (motorische) ontwikkeling	
3. De verstandelijke (cognitieve) ontwikkeling	
4. De ontwikkeling van de creativiteit	
5. Het stimuleren van de identiteit en zelfredzaamheid	
6. De taal- en spraakontwikkeling	
Werken aan een evenwichtige basis	19
Rituelen, feesten en verjaardagen	19
Observatiemethode	19
• Signaleren	
• Scholing personeel	
• Doorverwijzen	
Het zorgen voor de kinderen	21
• Roken	
• Luchten en schoonhouden	
• Veiligheid	
• Persoonlijke hygiëne	
• Buiten slapen	
Kwaliteit, veiligheid en gezondheid	21
• Deskundigheidsbevordering	
• Inspectie Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen	
• Vier-ogen beleid	
• Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	
• Veiligheid	
• Gezondheid/Hygiëne	
• Voeding	
Taalstimuleringsplan	23
• Taalgebruik van de pedagogisch medewerkers	
• Voorlezen	
• Vertellen en poppenkast spelen	
• Taalspelletjes, begripsvorming en tellen	
• Zingen en opzegversjes	
• Puzzelen en spelletjes	
• Creatieve activiteit	
BIJLAGE1 : Vier ogen principe Kinderdagverblijf De Speelhoeve	24

Woord vooraf

Dit pedagogisch beleidsplan beschrijft de werkwijze van de pedagogisch medewerkers van Kinderdagverblijf De Speelhoeve. Het is ontstaan in de praktijk, met als voornaamste doel, het kind een zo veilig mogelijke basis voor een goede algemene ontwikkeling te kunnen bieden. Verder is pedagogisch beleid van belang om:

- Ouders en pedagogisch medewerkers bekend te maken met de verschillende regels en normen in Kinderdagverblijf De Speelhoeve.
- Een vaste richtlijn te hebben voor het inwerken van nieuw personeel.
- Bij problemen en/of onbespreekbare misverstanden terug te kunnen grijpen op de vastgestelde en vastgelegde regels en normen.

In het pedagogisch beleidsplan wordt zoveel mogelijk in algemene zin gesproken over "de peuter", "het kind" of "de ouder c.q. verzorger", met andere woorden, het is vrijwel geheel onzijdig geschreven. Daar waar het voor de leesbaarheid niet met deze woorden geschreven is kan voor de woorden: hij, hem, mama, moeder of ouder(s) gelezen worden: zij, haar, papa, vader en/of een andere verzorger van het kind.

Door dit pedagogisch beleidsplan binnen Kinderdagverblijf De Speelhoeve na te leven, krijgt ieder kind datgene waar hij recht op heeft, namelijk recht op liefde en bescherming.

Doelstelling

Kinderdagverblijf De Speelhoeve stelt zich ten doel om kinderen in de leeftijd van 6 weken tot 4 jaar, in een voor hen veilige en vertrouwde omgeving, onder deskundige leiding op te vangen, te verzorgen en te begeleiden, waarbij, door de leiding, aandacht wordt besteed aan het sociaal - emotionele aspect. Ook wordt de kinderen de gelegenheid geboden kennis te maken en te experimenteren met verschillende materialen, zoals klei, verf, lijm, zand, water e.d. Door zowel individuele als groepsgerichte aandacht krijgt het kind de kans zich zo volledig mogelijk te ontplooiën en wordt de algehele ontwikkeling optimaal gestimuleerd.

Volgens Kinderdagverblijf De Speelhoeve heeft kinderopvang ten eerste een gezinsaanvullende functie. Kinderopvang biedt de kinderen de mogelijkheid en ondersteuning om zich te ontwikkelen (zowel individueel als in groepsverband) door middel van spel- en speelmogelijkheden die niet altijd in een gezinssituatie aanwezig zijn. Door samen te spelen en om te gaan met andere kinderen kan kinderopvang een verrijking zijn van de opvoeding welke het kind binnen het gezin geniet.

Ten tweede heeft kinderopvang ook een emanciperende functie. Door kinderopvang aan te bieden stelt het de ouders in staat activiteiten binnen- en buitenshuis te verrichten, die moeilijk te combineren zijn met de zorg voor jonge kinderen (zoals werk en/of studie). Hiermee is kinderopvang een belangrijke voorwaarde voor emancipatiebeleid, waarin vrouwen en mannen gelijke rechten, kansen en vrijheden kunnen realiseren.

Daarnaast zorgt kinderopvang voor een continuïteit van uw arbeidsproces of biedt het de mogelijkheid om juist weer een begin te maken met het verrichten van arbeid. Kinderopvang is belangrijk voor de werkgelegenheid, enerzijds als voorwaarde voor ouders om deel te kunnen nemen aan betaalde arbeid, anderzijds biedt kinderopvang ook werk aan (met name) vrouwen.

Vestiging

Kinderdagverblijf De Speelhoeve is een particulier kinderdagverblijf, gelegen aan de rand van Sneek, aan de Ivigeleane (eeuwige laan) te Loënga. Het kinderdagverblijf ligt in de nabije omgeving van de woonwijken Pasveer en De Loten en de omliggende dorpen Ysbrechtum, Scharnegoutum en Tirns. De Speelhoeve is een kinderdagverblijf waarin uw kind in een rustige kindvriendelijke omgeving kan spelen en leren. Het verblijf biedt (op dit moment) ruimte voor twee groepen van 12 tot 16 kinderen in de leeftijd van 6 weken tot 4 jaar. In beide ruimtes zijn alle voorzieningen aangebracht volgens de huidige normen die gelden voor een erkend kinderdagverblijf. Tevens zijn er buiten twee grote speelplaatsen waar, aangrenzend, een kleine kinderboerderij is aangelegd. Op deze manier maken de kinderen kennis met de dieren op de boerderij, zoals kippen, duiven, geiten, schapen, varkens, konijnen en diverse watervogels

Verantwoordelijkheid

Kinderdagverblijf De Speelhoeve is opgenomen in het Landelijk register Kinderopvang en voldoet aan de vastgestelde normen welke zijn opgenomen in de Wet Kinderopvang 2005. De GGD controleert jaarlijks de naleving hiervan.

Kinderdagverblijf De Speelhoeve draagt zorg voor verzekering van het ongevalrisico van de kinderen, de werknemers en vrijwilligers gedurende het verblijf in het kinderdagverblijf of op de daarbij behorende terreinen.

De ouders dragen de verantwoordelijkheid voor hun kind(eren) tot over de drempel van het dagverblijf en tot het moment dat het kind is overgedragen aan de pedagogisch medewerker. Omgekeerd eindigt de verantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerker na het overdragen aan de ouder(s).

De verantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerker is en blijft een secundaire verantwoordelijkheid. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de zorg en opvoeding van hun kind. Dit is een verantwoordelijkheid die zij blijven dragen, ook als zij hun kind voor bepaalde tijd voor verzorging en opvoeding naar het kinderdagverblijf brengen.

Groepsopbouw

De groepsopbouw in Kinderdagverblijf De Speelhoeve is als volgt samengesteld. De leeftijd van de kinderen in de groep loopt uiteen van 6 weken tot 4 jaar. Het betreft dan ook een gemengde (verticale) groepsindeling. De groep bestaat uit maximaal twaalf kinderen bij 0-1 jaar en maximaal 16 kinderen bij 0-4 jaar (waarvan maximaal acht kinderen tot 1 jaar) en wordt geleid door twee pedagogisch medewerkers eventueel aangevuld met een stagiaire. Bij ziekte van één van de pedagogisch medewerkers wordt een vaste invalkracht ingeschakeld.

De Speelhoeve heeft de beschikking over twee vaste stamgroepen: "De Rups" en "De Vlinder". Kinderen worden geplaatst in een vaste groep (stamgroep).

Open deuren beleid

Wij werken met een zogenaamd opendeuren beleid. Dit heeft de volgende voordelen:

- De kinderen krijgen de gelegenheid om ook buiten de eigen veilige stamgroep, eigen contacten en vriendschappen op te doen. Hierdoor wordt gestimuleerd hun zelfvertrouwen te vergroten.
- Ook kunnen wij met een groepje kinderen activiteiten doen die gericht zijn op hun leeftijd en ontwikkeling. Deze activiteiten kunnen plaats vinden buiten de eigen groepsruimte.
- Ontwikkelingsachterstanden of juist voorsprongen zullen eerder gesignaleerd worden.
- Bij ziekte of afwezigheid van de vaste PM-er zijn er toch nog vertrouwde PM-ers van de andere groep aanwezig op hun eigen of de buurgroep.
- Ook kennen de PM-ers de kinderen allemaal en kunnen hierdoor de ouder(s)/ verzorger beter informeren over het verloop van de dag en eventuele bijzonderheden.
- De groepen kunnen nauw samen werken aan projecten en thema's.

Er wordt verder gestalte aan het open-deuren beleid gegeven op de volgende wijze:

- Bij 'het koffiemoment' wordt er soms bij elkaar koffie gedronken en gaan de kinderen die wakker zijn mee naar de andere groep.
- Er wordt elkaar om hulp gevraagd als een collega al alles heeft gedaan om een kindje het naar de zin te maken en dat niet lukt. Een andere visie of er 'vers' tegenover staan kan soms helpen.
- Er worden bij vieringen en thema's gezamenlijke activiteiten gedaan.
- Heeft een groep weinig kinderen en gaan ze bv. uit wandelen dan vragen ze kinderen van de andere groep mee.
- Bij mooi weer mogen de kinderen van andere groepen samen buiten spelen, één PM-er van de stamgroep is dan buiten bij de kinderen en de andere PM-er binnen bij de kinderen.
- De ruimte voor de kinderen wordt steeds groter, zij kunnen vrij spelen buiten hun eigen stamgroep om.

Stamgroepen en de ontwikkelingsfases van het kind

Ieder kind ontwikkelt zich en groeit in zijn eigen tempo. De ontwikkeling van het kind is bepalend voor de behoefte van het kind en zijn belevingswereld. De groepen op Kinderdagverblijf De Speelhoeve zijn zo samengesteld dat er binnen de groepen de volle aandacht is voor de specifieke behoefte die bij een bepaalde ontwikkelingsfase en leeftijd horen.

De stamgroepen

Op het kinderdagverblijf zijn er 2 verticale (stam)groepen. De keuze voor het hanteren van verticale groepen is dat wij de mening toegedaan zijn dat jongere kinderen van oudere kinderen kunnen leren wat hun motoriek en cognitie (verstandelijke vermogens) ten goede komt. Aan de andere kant leren oudere kinderen ook zorgzaam te zijn in hun contact met jongere kinderen in een zelfde groep. Dit uit zich in het aangeven van speelgoed tot het helpen bij het fietsen op de buitenspeelplaats. Onze medewerkers stimuleren de kinderen om oog te hebben voor elkaar. Wat de kind - pedagogisch medewerker ratio op de stamgroepen betreft, verwijzen wij naar hoofdstuk, "Inzet pedagogisch medewerkers".

Afwijken / verlaten van de stamgroep

In een aantal gevallen kan het zijn dat de stamgroep wordt verlaten en het kind naar een andere stamgroep of ruimte gaat. In deze gevallen wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

- De kinderen van de twee stamgroepen worden om 7.15 uur gezamenlijk opgevangen. Tussen 8:30 en 8:45 uur splitsen de groepen en gaan de kinderen naar hun eigen stamgroep. Deze werkwijze kan ook aan het einde van de dag (vanaf 17:30 uur) gehanteerd worden.
- Stamgroepen kunnen samengevoegd worden tijdens vakanties of op dagen / dagdelen met een lage bezetting. In principe zal dan altijd 1 PM-er van de vaste stamgroep aanwezig zijn. Ouders zijn hiervan persoonlijk op de hoogte gesteld. Tevens is dit onderwerp opgenomen door middel van artikel 2.2 in de plaatsingsovereenkomst.
- als er door de klant extra opvang is aangevraagd en dit door de bezetting niet op de eigen groep te realiseren is

In al deze gevallen blijft de vereiste pedagogisch medewerker - kind ratio op basis van de leeftijd van de kinderen van toepassing. De pedagogisch medewerker – kind ratio wordt verderop uitgelegd.

Afwijking van de stamgroep bij een nieuwe aanvraag of uitbreiding van de opvang;

Indien er niet direct plaats is op de aangevraagde dagen of een gedeelte daarvan, dan wordt dat bij de aanmelding met de klant besproken en de mogelijkheid geboden om buiten de stamgroep met de opvang te starten. Deze afwijking van de stamgroep en de duur daarvan wordt in de Plaatsingsovereenkomst vastgelegd.

(Spel)activiteiten buiten de stamgroepen

In principe worden alle activiteiten binnen de stamgroepen gedaan. Wel is het mogelijk om gezamenlijk gebruik te maken van de grote zaal in de boerderij, wanneer het weer het niet toelaat om samen buiten te spelen. Ook wordt er in de zaal zo nu en dan kinderyoga gegeven door een pedagogisch medewerker.

Mochten er activiteiten buiten het kinderdagverblijf georganiseerd worden, dan wordt hiervoor vooraf toestemming gevraagd aan de ouders. Dit komt echter zeer incidenteel voor (bijvoorbeeld bij een trouwerij van één van de medewerkers).

Inzet pedagogisch medewerkers en andere volwassenen

De kinderen worden opgevangen door deskundige pedagogisch medewerkers die vanuit een pedagogische visie op persoonlijke wijze een relatie aangaan met de kinderen. Het is de taak van de pedagogisch medewerkers een klimaat te scheppen waarbinnen ieder kind tot zijn recht komt en de zorg en aandacht krijgt die hij nodig heeft. Ieder kind heeft behoefte aan warmte, liefde en een knuffel en die geven wij graag.

Achterwacht en andere eventueel aanwezigen binnen het kinderdagverblijf

Aangezien het kinderdagverblijf is gevestigd in de kop-hals-romp boerderij van de familie Ploegstra, fungeren zij ook als achterwacht. Daarnaast is de locatiemanager (indien niet ingepland op de groep) ook altijd beschikbaar als achterwacht.

Het kinderdagverblijf is op alle (open)dagen van ons kindercentrum bemand, waarbij normaalgesproken 2 pedagogisch medewerkers aanwezig. Indien dat niet het geval is, dan is er een tweede volwassene (stagiaire of iemand van de leiding) aanwezig. Zij kunnen bij nood situaties gevraagd worden te ondersteunen.

Professioneel

Kinderopvang beschouwen wij als een professionele activiteit. Dit vraagt om goed opgeleide medewerkers. De medewerkers moeten zich bewust zijn van de pedagogische uitgangspunten van Kinderdagverblijf De Speelhoeve en dragen deze uit naar de kinderen en ouders. Zij beschikken over de vaardigheden die nodig zijn om de kinderen zowel individueel als in groepsverband te verzorgen en te begeleiden.

Kinderdagverblijf De Speelhoeve verzorgt jaarlijks terugkerende cursussen voor kinder- EHBO. Alle vaste pedagogisch medewerker zijn in het bezit van een geldig EHBO diploma.

Ondersteuning van pedagogisch medewerkers door anderen:

Stagiaires

Om aankomende beroepskrachten de kans te geven ervaring op te doen binnen de kinderopvang, zijn er jaarlijks een aantal stagiaires op ons kinderdagverblijf. Zowel de kinderen als de stagiaire zelf hebben er belang bij vertrouwd met elkaar te raken. Alle activiteiten en werkzaamheden van de stagiaires vinden plaats onder begeleiding van onze medewerkers.

Gedurende de stage worden de stagiaires boventallig ingezet. Dit houdt in dat het team van vaste pedagogisch medewerkers wordt aangevuld met een stagiaire.

Belangrijke voorwaarde die wij stellen bij het begeleiden van stagiaires, is dat de professionaliteit en de kwaliteit gewaarborgd blijven.

Deze voorwaarde en een aantal gedragsregels zijn opgenomen in een procedure en wordt besproken met alle stagiaires vóór aanvang van hun stageperiode. Aan het eind van de stage kan de stagiaire, bij gebleken geschiktheid, door ons in de gelegenheid gesteld worden om bij ons te komen werken. Alle stagiaires moeten voor plaatsing de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) overleggen. Ons kindercentrum is een officieel erkent Calbris-leerbedrijf.

Invalkrachten

Iedere groep binnen ons kinderdagverblijf heeft dagelijks zijn vaste pedagogisch medewerkers. Bij afwezigheid van een onze medewerkers door bijvoorbeeld ziekte of verlof is het nodig dat iemand anders haar werkzaamheden overneemt. Door een flexibele inzet van onze medewerkers kunnen wij meestal intern vervanging regelen. Daarnaast hebben wij vaste invalkrachten die bekend zijn met onze werkwijze. Kinderdagverblijf De Speelhoeve kan op deze manier garanderen dat ook bij afwezigheid van de vaste pedagogisch medewerkers, de kinderen in vertrouwde handen zijn. Net als onze vaste medewerkers beschikken ook onze invalkrachten over een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en de kwalificaties om te werken als pedagogisch medewerker.

Ouders en vrijwilligers

Ouders of vrijwilligers worden in principe niet ingezet bij de ondersteuning van de pedagogisch medewerkers, tenzij het speciale activiteiten betreft waar extra toezicht bij nodig is.

Pedagogisch medewerker-kind-ratio

De toewijzing van aantallen pedagogisch medewerkers aan de stamgroepen vindt plaats volgens de verhoudingen zoals die voortkomen uit de wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk gelijktijdige aanwezige kinderen in de groep bedraagt ten minste:

- één pedagogisch medewerker per vier aanwezige kinderen tot 1 jaar;
- één pedagogisch medewerker per vijf aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar;
- één pedagogisch medewerker per zes aanwezige kinderen van 2 tot 3 jaar;
- één pedagogisch medewerker per acht aanwezige kinderen van 3 tot 4 jaar.

Verder is het Conform het "convenant kwaliteit" toegestaan per dag gedurende maximaal drie uur af te wijken van de beroepskracht-kind-ratio.

Dit mag op de volgende tijden:

-voor 9.30 uur

-tussen 12.30 en 15.00 uur

-na 16.30 uur

Tijdens bovengenoemde tijden dat een leidster mogelijk alleen in het gebouw is, worden de kinderen door hun ouder(s) gebracht of gehaald. Daardoor is een leidster eveneens op dit moment zelden alleen met een kind.

Op reguliere basis wordt er tevens door externen toezicht gehouden door (onaangekondigd) langs te komen om de handelingen van de leidsters te observeren (bijv. eigenaar van de boerderij).

Incidenteel afnemen van extra dagdelen

Het is mogelijk om incidenteel een extra dag (deel) af te nemen buiten de vaste contracturen. Dit kan binnen de eigen groep van het kind mits de betreffende maximale groepsgrootte dit toelaat. Onze voorkeur gaat uit naar extra opvang binnen de eigen groep omdat het gevoel van veiligheid en geborgenheid voor het kind voor ons voorop staan. Indien er geen plaats is op de eigen groep, is opvang op een andere groep mogelijk in overleg met de ouders en na schriftelijke vastlegging.

Pedagogische dagindeling

Baby's en peuters hebben nog geen begrip van tijd en hebben geen idee van wat het betekent als er gezegd wordt: "Ik kom je straks weer halen". Door het aanbieden van een pedagogische dagindeling met een regelmatig en consequent programma en vaste regels wordt het "straks" voor het kind verduidelijkt. Een vaste structuur van "eerst gaan we "dit" doen, dan gaan we wat drinken, dan gaan we "dat" doen en dan komt mama", leert het kind vertrouwen te krijgen in de omgeving en dat mama hem inderdaad weer komt halen.

De dagindeling is zeker géén "dwingende structuur". Het geeft zowel de kinderen als pedagogisch medewerkers houvast, maar er wordt voorkomen dat kinderen op welke manier dan ook gedwongen worden om aan bepaalde activiteiten mee te doen. Wel geldt de regel dat, bij het verlaten van het verblijf voor bijvoorbeeld het buitenspelen, elk kind met de groep mee gaat. Ook hier bouwt het kind samen met de pedagogisch medewerker het vertrouwen op dat hij na het buitenspelen weer samen met de andere kinderen terug naar het verblijf gaat.

Om te voldoen aan de pedagogische dagindeling wordt er uitgegaan van de volgende structurele momenten:

- a) het emotionele moment van afscheid nemen
- b) het individuele moment van het beginnen met vrij spelen.
- c) het "rituele" moment van het naar de w.c. gaan en handen wassen.
- d) het collectieve moment van bij elkaar aan tafel gaan zitten om wat te eten of te drinken.
- e) het sociale moment van samen naar buiten gaan om te spelen of om met elkaar te plakken, te verven, enzovoorts.
- f) het afsluitende moment van het met elkaar opruimen van het speelgoed.
- g) het vanzelfsprekende moment van het ophalen van het kind.

Dagindeling

Door gebruik te maken van een min of meer vast dagprogramma biedt je een kind houvast. Vaste gewoonten en afspraken die elk bezoek aan het kinderdagverblijf weer terugkeren, maken het samenzijn voor het kind overzichtelijk. Hieronder geven we een voorbeeld van een dagindeling. Het programma kan iedere dag aangepast worden in verband met de weersomstandigheden, feestdagen en de verschillende jaargetijden. De aangegeven tijden voor het eten en drinken, het brengen en halen van de kinderen zijn wel vast. De leeftijd van een kind speelt ook mee. Met een peuter kun je gerichte knutselactiviteiten doen. Vooral in de periode dat de baby's slapen. De samenstelling van de groep heeft eveneens invloed op de dagindeling.

OCHTEND		MIDDAG	
7.15 - 8.45 uur	Het brengen	12.30 - 13:00 uur	Brengen en halen kinderen
8.45 - 9.30 uur	Vrij spelen		Jonge kinderen naar bed
9.30 - 10.15 uur	Drinken en tussendoortje voorlezen/zingen	13.00 - 15.00 uur	Gerichte activiteiten en/of Vrij spelen
10.15 - 10.30 uur	Verschonen + plassen etc.	15.00 - 15.30 uur	Drinken en tussendoortje
10.30 - 11.20 uur	Buiten spelen, wandelen, vrij spelen	15.30 - 16.30 uur	Buiten spelen/vrij spelen
11.20 - 11.30 uur	Opruimen, handen wassen	16.30 - 16.45 uur	Fruit eten
11.30 - 12.15 uur	Brood eten	16:45 - 18:15 uur	Verschonen + plassen etc. Kinderen ophalen

Om 7:15 uur beginnen twee pedagogisch medewerkers, welke de kinderen opvangen in één groep. Om 8:30 starten de volgende twee medewerkers, waardoor er op beide groepen twee pedagogisch medewerkers aanwezig zijn. Tussen 8:30 uur en 8:45 uur wordt de groep gesplitst en gaan ze naar hun eigen stamgroep.

Regels tijdens het vrije spelen

- Geen ander wegduwen of pijn doen en niets van elkaar afpakken. Agressief spel wordt niet getolereerd.
- Niet met speelgoed gooien en geen speelgoed moedwillig stuk maken.
- Na het spelen met een bepaald soort speelgoed wordt getracht de kinderen te leren eerst het ene op te ruimen alvorens met het andere te gaan spelen.
- Er mag niet met speelgoedmeubilair gesleept worden, bijvoorbeeld het keukentje, poppenstoel en bedje moeten in de poppenhoek blijven.
- Niet botsen met groot speelgoed (bijvoorbeeld: poppenwagens) en niet over speelgoed heen rijden of tegen een ander kind aanrijden.
- Bij het spelen met zand, zand in de zandbak houden, niet gooien met zand en eenmaal handen gewassen dan niet meer met zand spelen.
- Zonder toestemming van de pedagogisch medewerkers mag er niet met water worden gespeeld.
- Er mag niet op tafels en kasten worden geklommen.
- Getracht wordt samen met de kinderen op te ruimen en alles op een vaste plek terug te leggen.

Regels bij het eten

- Aan tafel blijven zitten.
- Niet spelen met eten en drinken.
- Eten met een vork.
- Als de beker leeg is gedronken, dan zet je deze netjes voor je op tafel.
- Geen speelgoed tijdens het eten en drinken op tafel.
- De pedagogisch medewerker zegt wanneer de kinderen van tafel mogen.
- Niet wippen met de stoelen
- Niet aan elkaar of aan elkanders eten zitten.

Regels bij het buitenspelen

- Niet op het deksel van de zandbak lopen.
- Niet met de fietsjes en de tractors op de heuvel in de ontdekkingstuin.
- Niet naar binnen als er buiten wordt gespeeld (alleen voor toiletbezoek c.q. vieze luier).
- Niet met zand/modder gooien.
- De ontdekkingstuin is bedoeld voor de kinderen vanaf 2 jaar.
- Het afgescheiden gedeelte rondom de boom is bedoeld voor de kinderen van 0 tot 1,5 jaar.

Regels bij activiteiten

- Tijdens de activiteit aan tafel blijven met het materiaal.
- Alleen op het eigen papier of desbetreffende voorwerp verven, plakken of kleuren.
- Materialen (kwasten etc.) schoonmaken onder de kraan.
- Niet met klei gooien of er mee gaan lopen.
- Handen wassen na de activiteit.

Gewenningsperiode

Het kinderdagverblijf is vaak de eerste plaats en de eerste keer dat een kind in aanraking komt met een voor hem vreemde omgeving, een vreemde pedagogisch medewerker en andere kinderen. Voor ouders is het soms de eerste keer dat zij hun kind achterlaten in een nieuwe omgeving. Zowel de ouders als het kind moeten vertrouwen krijgen in de omgeving en in de leiding. Bovendien moet het kind wennen aan het feit dat zijn moeder of vader hem altijd weer komt ophalen. Om zowel ouders als kind hierin goed te kunnen begeleiden heeft Kinderdagverblijf De Speelhoeve een gewenningsperiode. De ouders wordt de gelegenheid geboden om tijdens de eerste drie dagdelen een uur na het brengen van het kind aanwezig te zijn, zodat zij een indruk op kunnen doen van de werkwijze in het kinderdagverblijf. Belangrijk tijdens de gewenningsperiode is het zwaairitueel, waarbij de ouder duidelijk afscheid neemt van het kind en naar hem zwaait. Het zwaairitueel blijft altijd belangrijk net als het op tijd weer aanwezig zijn.

Moeilijkheden rond afscheid nemen

Moeilijkheden rond afscheid nemen en niet naar het kinderdagverblijf willen, blijft overigens niet beperkt tot de wenperiode. Het kind kan zich opeens verzetten na een periode waarin het graag ging. Deze reactie hoeft niet te duiden op een terugval. Het kind kan bang zijn geworden voor een ander kind, of een "onzichtbare" ruzie hebben. Het kan ook een stap vooruit betekenen: het kind wordt zich bewuster van zichzelf en het onderscheid tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers. Het bewuster worden van zichzelf gaat vaak samen met een groot gevoel van afhankelijkheid en verlangen om dichtbij de ouder te zijn. Het afscheid nemen en/of het gevoel achtergelaten te worden wordt scherper en het kind protesteert of wordt bang. Door in te gaan op de gevoelens van het kind en samen te werken met de ouders trachten de pedagogisch medewerkers het vertrouwen van het kind opnieuw te winnen en zijn angst weg te nemen.

• Onzekerheid van ouders

Door onzekerheid van de ouders, over het achterlaten van hun kind, bestaat de kans dat het kind veel moeite heeft met afscheid nemen. Soms wordt het advies gegeven (ongezien voor het kind) even naar binnen te kijken en voor eigen geruststelling te constateren dat alles goed gaat. Ook is het mogelijk om nog even telefonisch contact te hebben met de pedagogisch medewerkers om te bespreken hoe het na het afscheid verder is gegaan.

De ouders worden, nadat de gewenningsperiode is afgelopen, verzocht om na het zwaairitueel niet meer in het kinderdagverblijf terug te komen. Het afscheid voor het kind is dan duidelijk en hij kan rustig wennen aan de omgeving.

Wengedrag

In het kinderdagverblijf hebben we te maken met verschillende "soorten" wengedrag. Hieronder wordt uitgelegd welke dit zijn en hoe hier mee om wordt gegaan, anders gezegd: het herkennen en oplossen.

• Hechtingsgedrag

Een kind dat grotendeels verzorgd en opgevoed wordt door de ouders gaat zich hechten aan de ouders, voornamelijk aan diegene die hem het meest verzorgt, bijvoorbeeld de moeder. Een kind dat "veilig" gehecht is aan zijn moeder, heeft op grond van zijn ervaringen vertrouwen gekregen in zijn moeder. Hierdoor voelt het zich veilig en heeft niet zo'n moeite met het afscheid nemen en achtergelaten te worden op het kinderdagverblijf. Het heeft een veilige basis, om van daaruit op onderzoek te gaan en heeft het vertrouwen in het feit dat "mama" hem weer komt ophalen. Het kind huilt wel als het hechtingsfiguur weggaat maar lacht en is blij als de hechtingsfiguur terug is. Een kind wat "angstig" gehecht is reageert heel anders:

- a) of het kind geeft nauwelijks aandacht aan de terugkerende hechtingsfiguur en lijkt onverstoorbaar door te spelen (angstig - vermijdende gehechtheid).
- b) of het kind lijkt ieder vertrouwen in de hechtingsfiguur te hebben verloren.
Als de hechtingsfiguur weg is, huilt het veel en zoekt wanhopig naar de hechtingsfiguur; bij terugkeer klampt het kind zich vast aan de hechtingsfiguur en toont zich tegelijkertijd boos over zijn afwezigheid (angstig - afwerende gehechtheid). Bij dit gedrag geeft het kind soms de hechtingsfiguur of de pedagogisch medewerker een klap, om zijn boosheid te uiten.

Ook de ouder kan angstig gehecht zijn aan het kind, de angst om fouten te maken kan leiden tot overdreven bezorgdheid en tot het feit dat zij grote moeite heeft het kind op het kinderdagverblijf achter te laten. Het is belangrijk dat de scheiding tussen hechtingsfiguur en het kind geleidelijk aan verloopt zodat beide de tijd krijgen vertrouwen op te bouwen met de nieuwe situatie (gewenningsperiode). Door zowel ouder als kind bij het ophalen te observeren kunnen de pedagogisch medewerkers ontdekken of de relatie al dan niet een veilige relatie is. Als blijkt dat dit, na een geruime observatieperiode, een angstige relatie is, wordt er nagedacht over een eventueel gesprek met de ouder. Dit altijd in het belang van het kind.

- 2) Huilgedrag

Bijna alle kinderen huilen tijdens de gewenningsperiode bij het afscheid nemen. De ervaring leert dat in de meeste gevallen het kind snel rustig wordt, als de drukte van het afscheid nemen voorbij is, er gezwaaid is en de moeder uit het zicht is verdwenen. Toch zijn er wel eens kinderen die blijven huilen. Er zijn diverse typen huilgedrag:

a) Krijzers

Krijzers zijn niet tot bedaren te brengen, ook niet dan nadat de pedagogisch medewerkers alle pedagogische middelen hebben toegepast (variërend van "negeren" tot en met "op schoot nemen" en "optimale persoonlijke aandacht geven"). Als het huilen "traumatische" vormen aanneemt, worden de ouders gebeld. Zij krijgen dan het advies om naar het kinderdagverblijf te komen en de rest van de tijd aanwezig te blijven. Indien het kind in het bijzijn van de ouders niet stil wordt, krijgen de ouders het advies om het kind mee naar huis te nemen en het de volgende keer weer te proberen.

b) Stille verdrieters

"Stille verdrieters" kijken ernstig, ze denken meer dan ze huilen en ze vragen veel naar mama. Doordat de pedagogisch medewerker deze kinderen veel aandacht geven en door te zeggen: "mama moet nog even werken en dan komt ze je halen" begrijpen ze dat en komen ze op den duur zelfs tot spelen. Stille verdrieters wijken soms niet van een pedagogisch medewerker. Deze pedagogisch medewerker probeert het vertrouwen van het kind te winnen door het kind bij alles wat ze doet erbij te betrekken en alles te verwoorden. Als dit vertrouwen er is wordt het kind langzaam gestimuleerd wat losser te komen van de pedagogisch medewerker en ook eens naast de andere pedagogisch medewerker te gaan zitten of mee te doen met de andere kinderen.

c) Droge tranen huilers en krokodillentranen huilers

Deze huilers huilen meestal alleen als de moeder nog aanwezig is, zodra de moeder vertrekt en uit het zicht is verdwenen houdt het huilen doorgaans vanzelf op.

- Als het wennen niet lukt

Als blijkt dat na de gewenningsperiode het achterlaten van het kind nog steeds problemen oplevert wordt er samen met de ouders naar een mogelijke oplossing gezocht. Deze oplossingen variëren van:

a) Het kind voorlopig op een rustig moment te brengen.

b) Het kind voorlopig eerder op te halen (dit als blijkt dat het kind halverwege de tijd moe wordt en gaat huilen).

c) Een knuffel mee te geven, zodat het kind troost kan zoeken.

d) De ouders adviseren om samen met het kind thuis een boekje te lezen over het kinderdagverblijf, zodat het kind dingen gaat herkennen en zo vertrouwen in het kinderdagverblijf op kan gaan bouwen.

e) De moeder adviseren iets van zichzelf achter te laten, zodat het kind ziet dat er van mama ook nog iets is.

Als het echt niet "lukt" met een kind en het kind toont zich "ongelukkig" met de situatie dan wordt geadviseerd het kind voorlopig thuis te houden en het bijvoorbeeld na 3 maanden opnieuw te proberen. Er moet in ieder geval voorkomen worden dat het kind angstig gedrag gaat vertonen, wat kan resulteren dat het niet meer naar school wil.

- Als het kind gewend is

Als het kind vertrouwen heeft opgebouwd in de omgeving en in het feit dat zijn moeder hem weer komt ophalen kan hij zich gaan hechten aan de pedagogisch medewerkers. Om het hechtingsgedrag te bevorderen reageren de pedagogisch medewerkers spontaan op signalen die het kind uitzendt om aandacht te trekken. Hechtingsgedrag is een positief gedrag het is een wijze van leren omgaan met anderen (sociale en emotionele ontwikkeling) en het zich leren handhaven in een bepaalde omgeving. Wanneer er veel en positief op het kind wordt gereageerd leert hij het verband te leggen tussen zijn gedrag en het effect daarvan op de omgeving en wordt hij gemotiveerd greep te krijgen op deze omgeving. Hij gaat zich steeds veiliger voelen en uiteindelijk zal hij zelf op onderzoek uitgaan en zelf gaan spelen.

Omgaan met verschillend gedrag

Het typerende van de peuterleeftijd is het ontdekken van de wereld om hem heen, hier hoort ook angst, huilen, agressie en het ontwikkelen van de eigen wil bij. De pedagogisch medewerkers trachten zo positief mogelijk met deze verschillende gedragingen om te gaan.

- **1) Peuterangst**

Peuters kunnen soms erg angstig zijn. Zij kunnen last hebben van verlatingsangst (angst zijn moeder kwijt te raken), faalangst (angst om fouten te maken) of angstig zijn voor nieuwe situaties. Ook een kind met een levendige fantasie zal gemakkelijk angstig worden omdat hij overal "spoken ziet". De pedagogisch medewerkers trachten de angst te verminderen of weg te nemen door de peuter vertrouwen te geven dat mama hem altijd weer komt ophalen. Ze trachten zijn zelfstandigheid en zelfvertrouwen te stimuleren, door de peuter te helpen en het samen te doen totdat hij het zelf kan. Ze tonen begrip voor zijn angst en samen zoeken ze op een positieve manier naar een oplossing.

- **2) Huilen**

Door het kind het gevoel te geven dat hij begrepen wordt ervaart ieder kind dat hij mag huilen als hij verdrietig is, boos is of pijn heeft. De wat oudere peuter, waarbij de taal al wat beter ontwikkeld is wordt gestimuleerd te "zeggen" wat er is.

- **3) Agressie**

Agressie wordt vaak als negatief gezien, meestal is agressief gedrag een gevolg van een gevoel van ontevredenheid, doordat iets niet lukt of hij iets niet krijgt wat hij hebben wil. Omdat de peuter zich nog niet goed met de taal kan uitdrukken, laat hij via zijn gedrag zien wat hij wil. Door geduld te tonen, rustig met het kind te praten en hem eventueel te helpen, trachten de pedagogisch medewerkers het agressieve gedrag te verminderen.

- **4) Eigen wil**

Tijdens de peuterleeftijd ontdekt het kind dat hij ook een "persoon" is en dat hij door "ik wil.." te zeggen iets voor elkaar krijgt. Ook ontdekt hij dat hij het woordje "nee" kan zeggen en dat hij zich kan verzetten tegen iets wat hij niet wil. Door hem zoveel mogelijk de gelegenheid te geven zelf te proberen en zelf te ondervinden ontdekt hij wat hij waard is. De pedagogisch medewerkers proberen conflictsituaties uit de weg te gaan, hem voor te bereiden op de dingen die komen gaan en hem rustig uit te leggen waarom iets "echt" niet kan. Deze flexibele maar consequente omgang met de peuter leert hem dat hij "iemand" is met een eigen karakter.

Normbesef

Peuters hebben nog geen besef van goed en kwaad en kunnen werkelijkheid en fantasie nog niet uit elkaar houden. Op een consequente en rustige manier wordt de peuter uitgelegd wat goed is en wat niet, op deze manier wordt hem geleerd met zijn geweten om te gaan.

Problemen in het gezin

Bij problemen in het gezin, zoals ziekenhuisopnamen of overlijden van een, voor het kind, bekend iemand wordt de ouders geadviseerd dit aan de pedagogisch medewerkers door te geven. In geval van gedragsverandering van het kind kunnen de pedagogisch medewerkers hier direct op reageren en het kind op de juiste wijze extra aandacht geven.

Brengen en halen

Het kinderdagverblijf is geopend van 7.15 uur tot 18.15 uur. De kinderen kunnen worden gebracht tussen 7.15 uur en 8.45 uur of van 12:30 uur tot 13:00 uur. Mochten de kinderen later worden gebracht, dan dienen de ouders de pedagogisch medewerkers hiervan telefonisch op de hoogte te brengen, zodat de dagelijkse activiteiten hierdoor niet in het geding komen. De kinderen kunnen weer worden opgehaald vanaf 12:30 uur tot 13:00 of van 16:45 uur tot 18.15 uur. Wanneer het kind wordt opgehaald door iemand anders dan de ouders, dan dienen de pedagogisch medewerkers hier vooraf van in kennis te zijn gesteld.

Tijdens het brengen en halen is er gelegenheid om kort met de pedagogisch medewerkers te bespreken hoe het met het kind gaat (zowel thuis als op het kinderdagverblijf). Voor uitgebreide informatie over het kind, het bespreken van problemen of opvoedingsvragen wordt, voor de privacy, geadviseerd om een afspraak met de desbetreffende pedagogisch medewerker te maken.

Ziekte

Bij ziekte van het kind gelden bepaalde regels. De ouders ontvangen tijdens het intakegesprek een brochure over "Wat te doen bij ziekte". Hierin wordt, voor de meest voorkomende ziektes, bepaald wat te doen als uw kind ziek is.

Als het kind ziek is dient het kinderdagverblijf hiervan zo snel mogelijk op de hoogte te worden gebracht. Voor mogelijk besmettingsgevaar moet ook de aard van de ziekte worden doorgegeven. Bij het constateren van een besmettelijke ziekte wordt ouders verzocht het kind thuis te houden, totdat het besmettingsgevaar is geweken. Speelgoed waar het kind mee in aanraking is gekomen wordt grondig schoongemaakt. Bij het ziek worden op het kinderdagverblijf, worden de ouders opgebeld met het verzoek het zieke kind zo snel mogelijk op te komen halen, bij geen gehoor wordt het noodadres gebeld. Bij een ongeval worden allereerst de ouders (bij geen gehoor het noodadres) en huisarts of ambulance gebeld. Het kinderdagverblijf heeft zelf ook een eigen huisarts (dhr. Th. Bakker, huisartsenpraktijk It Noard).

Wanneer het kind medicijnen toegediend moet krijgen op het kinderdagverblijf, dient hiervoor een "overeenkomst gebruik geneesmiddelen" (conform het medicijnprotocol) ondertekend te worden.

Bij ziekte van (één van) de pedagogisch medewerkers, zal een invalkracht ingeschakeld worden. De opvang van het kind blijft hierdoor gewaarborgd.

Allergieën

Ouders wordt verzocht eventuele allergieën van het kind door te geven aan de leiding, zodat er rekening gehouden kan worden met wat het kind wel of niet mag eten en drinken of waar het wel of niet mee kan spelen. Meestal zal dit ter sprake komen tijdens het intakegesprek.

Hoofdluis

Bij het constateren van hoofdluis krijgen de ouders schriftelijk informatie over de behandeling. Het hoofdluis gevoelige speelgoed wordt dan grondig gereinigd. Het kind met hoofdluis mag in principe niet naar het kinderdagverblijf mits het haar met een daarvoor bestemde luizenkam grondig is gekamd, zodat de meeste luizen en/of neten verwijderd zijn.

Ouderavond

Minimaal eenmaal per jaar wordt er een ouderavond georganiseerd. Tijdens deze ouderavond komen onderwerpen over opvoedingsondersteuning en/of het uitwisselen van opvoedingsideeën aan de orde. Tevens worden actuele huishoudelijke mededelingen gedaan en is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Wensen/klachten

Interne klachtenregeling

In het geval ouders klachten hebben over de geboden diensten, is het van belang dat deze klachten zorgvuldig worden behandeld. In de meeste gevallen kunnen klachten met en door de direct betrokkene(n) worden opgelost. Voor situaties waarin dit niet mogelijk blijkt, is een vastgelegde regeling nodig. Naast de waarde van de regeling voor degene met de klacht, heeft een klachtenregeling ook waarde voor het kinderdagverblijf. Klachten geven informatie over (mogelijk) zwakke plekken in de organisatie. Een klacht kan gezien worden als een kans. Door een klacht serieus te nemen en er serieus naar te kijken, kun je als instelling hierop wellicht je kwaliteit verbeteren. Kinderdagverblijf De Speelhoeve is een lerende organisatie die open staat voor suggesties/klachten van o.a. ouders.

Externe klachtenregeling

Kinderdagverblijf De Speelhoeve is aangesloten bij de geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Deze commissie behandelt klachten van consumenten en oudercommissies tegen ondernemers in de kinderopvang over dagopvang (kinderen van 0-4 jaar) en buitenschoolse opvang (kinderen van 4-12 jaar) in kindercentra, gastouderbureaus en peuterspeelzalen.

Het Klachtenloket Kinderopvang

Voordat een klacht ingediend wordt bij de Geschillencommissie, doet men er verstandig aan het Klachtenloket Kinderopvang in te schakelen. Daar probeert men een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te vinden. Lukt dit niet of wenst men geen gebruik te maken van het Klachtenloket Kinderopvang dan kan men ervoor kiezen om de klacht of geschil voor te leggen aan de Geschillencommissie.

Voor de verdere uiteenzetting van de klachtenprocedure wordt verwezen naar de het klachtenreglement van Kinderdagverblijf De Speelhoeve.

Het begeleiden van kinderen

In het kinderdagverblijf krijgen de kinderen de gelegenheid om te spelen en de wereld om hen heen te ontdekken. Hierbij begeleiden de pedagogisch medewerkers elk kind op zijn eigen ontwikkelingsniveau en trachten zij elk kind dezelfde individuele en groepsgerichte aandacht te geven, rekening houdende met eventuele cultuurverschillen, anderstalige en achterstandskinderen. Tijdens de begeleiding wordt er aandacht besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling, de lichamelijke (motorische) ontwikkeling, de verstandelijke (cognitieve) en creatieve ontwikkeling, de ontwikkeling van de identiteit en zelfredzaamheid en de taal- en spraakontwikkeling.

• 1) De sociaal-emotionele ontwikkeling

Door positief in te gaan op blijdschap, verdriet, woede, angst en onverschilligheid wordt de ontwikkeling van het leren kennen van de eigen gevoelens, het hiermee om kunnen gaan en deze gevoelens aan anderen duidelijk (durven) maken gestimuleerd. De gevoelens van het kind wordt serieus genomen, er wordt naar hem geluisterd en met hem meegeleefd. De pedagogisch medewerkers denken vanuit het kind en laten het kind merken dat ze hem begrijpen.

De sociaal-emotionele begeleiding tijdens het wennen en hechten

Voor het eerst een kinderdagverblijf bezoeken is voor een kind een aangrijpende sociaal-emotionele gebeurtenis. Het kind moet leren vertrouwen te krijgen in de nieuwe omgeving en in de pedagogisch medewerkers. De gewenningsperiode stelt het kind in staat om zich samen met de ouder, langzaam veilig te gaan voelen in de groep en zich te gaan hechten aan de pedagogisch medewerkers.

Samen met de pedagogisch medewerker leert hij zich los te maken van de ouder en leert hij vertrouwen te krijgen in het feit dat zij hem altijd weer komen ophalen (zie gewenningsperiode).

Het ontwikkelen van een positief zelfbeeld

Om een positief beeld van zichzelf te kunnen ontwikkelen, krijgt het kind complimentjes bij lief en aardig gedrag en bij alles wat hij al kan. Ook wordt opbouwende kritiek gegeven. Negatief gedrag wordt, mits het geen gevaar oplevert voor het kind of zijn omgeving, zoveel mogelijk genegeerd. Door niet in te grijpen als het niet echt nodig is, leert het kind de gevolgen van zijn gedrag te ervaren en leert hij zelf verantwoordelijk te zijn voor zijn gedrag.

Als ingrijpen noodzakelijk is

Bij gedrag wat niet genegeerd kan en mag worden, zoals plagen, pesten, buitensluiten of elkaar pijn doen, wordt er door de pedagogisch medewerkers ingegrepen. Geduldig en vriendelijk, maar wel duidelijk wordt uitgelegd waarom iets niet mag. Bij herhaling of extreem gedrag wordt het kind even apart op een stoel gezet. Wanneer het kind wordt opgehaald, wordt dit gedrag en het apart zetten gemeld aan de ouders.

Als ingrijpen niet helpt

Als blijkt dat tijdens een aantal daaropvolgende dagdelen ingrijpen niet helpt en het gedrag van het kind niet veranderd, wordt door middel van observatie getracht te ontdekken waarom het kind dit gedrag vertoont. Door extra aandacht, met veel geduld en vriendelijkheid trachten de pedagogisch medewerkers het kind te helpen zijn gedrag te veranderen. Tijdens de observatie wordt bekeken of het kind zich op het juiste niveau ontwikkelt en of zijn gehoor in orde is.

De observatiegegevens worden met de ouders besproken, waarna samen naar een oplossing wordt gezocht. In sommige gevallen wordt de ouders geadviseerd om meer deskundige hulp te zoeken in de vorm van het opvoedsteunpunt, de huisarts of het consultatiebureau.

In samenwerking met de ouders en de eventuele deskundige hulpverlenende instantie, wordt op alle mogelijke manieren geprobeerd om het kind te helpen zijn gedrag te veranderen.

Wanneer geen verandering van gedrag optreedt en dit gedrag de veiligheid en geborgenheid van de andere kinderen in gevaar brengt kunnen de ouders verzocht worden het kind van het

kinderdagverblijf af te halen. Dit laatste gebeurt echter alleen in extreme gevallen, waarbij alle hulp die het kind geboden is niet heeft geholpen.

Het stimuleren van het leren spelen en leren omgaan met andere kinderen

De meeste kinderen moeten nog leren spelen en nog gaan ontdekken wat hij met speelgoed kan doen. Hij leert dit niet alleen door stimulering van de pedagogisch medewerkers, maar ook doordat hij andere kinderen ziet spelen. Omdat hij nog niet weet wat samen spelen is en omdat hij de wereld om zich heen nog egocentrisch (vanuit zichzelf) bekijkt, zijn er veel kleine conflicten. Wat hij wil hebben, wil hij dadelijk, ongeacht of er een ander kind mee speelt. Sterker nog, juist omdat een ander kind ergens plezier in heeft, wordt hij op het idee gebracht. Zo is samenspel vooral voor de jongsten een afwisseling van spel en kleine ruzietjes. Ingrijpen door de pedagogisch medewerkers is echter bijna nooit nodig, omdat de ruzietjes het spel nauwelijks lijken te beïnvloeden. Er wordt echter wel ingegrepen als het andere kind pijn wordt gedaan. De sociale houding die het kind geleerd wordt komt overeen met zijn leeftijd en ontwikkelingsniveau.

Naarmate de peuter ouder wordt, wordt hem aangeleerd rekening te houden met elkaar en elkaars eigendommen, elkaar te respecteren, voorzichtig en zorgvuldig om te gaan met het speelgoed en zo mogelijk mee te helpen met opruimen.

Ruzies tussen kinderen

Bij ruzies tussen kinderen wordt geen partij gekozen maar wordt duidelijk de nadruk gelegd op het feit dat we vriendjes van elkaar zijn en dat de ruzie daarna weer bijgelegd wordt door middel van een hand, een kus/knuffel of door "sorry" te zeggen.

Een baby in het gezin

De geboorte van een broertje of zusje is een emotionele gebeurtenis voor de peuter. Hij is ineens niet meer "alleen", maar moet de aandacht van zijn ouders delen met de baby. Het kind kan hierdoor een terugval in zijn gedrag krijgen, zoals weer in zijn broek plassen, duimen en huilerig of agressief gedrag vertonen. Ook kan het kind stil worden. Door niet te veel te praten over de baby, niet in te gaan op de terugval en het kind te laten voelen dat hij nog steeds hetzelfde kind is, wordt geprobeerd hem weer vertrouwen in zichzelf te geven.

Het leren omgaan met volwassenen

Er wordt de kinderen aangeleerd beleefd te zijn. Dit kan worden gestimuleerd door de kinderen aan te leren iets te vragen ("Mag ik...") in plaats van te bevelen ("Ik wil...") of om te bedanken wanneer iets verkregen wordt. Tevens wordt de kinderen aangeleerd om te wachten met praten wanneer volwassenen aan het woord zijn.

Om conflictsituaties tussen het kind en pedagogisch medewerker uit de weg te gaan, is er een dagindeling met vaste regels en worden de kinderen voorbereid op de dingen die komen gaan en wordt er flexibel maar consequent met hen omgegaan. Op deze manier leert het kind geven en nemen en kan hij zijn eigen karakter vormen.

Aanbod en materiaal

- Vrij spel: verschillende soorten speelgoed.
- Geleid spel: De pedagogisch medewerker leidt het spel maar gaat in op de wensen en ideeën van de kinderen.
- Fantasiespel: Het fantasiespel wordt door iedereen gerespecteerd, mits het geen gevaarlijk of agressief spel is.
- Materiaal: poppen, auto's en ander speelgoed.
- Rollenspel: Hierbij geldt het zelfde als bij het fantasiespel.
- Materiaal: Speelgoed, spullen uit de volwassenenwereld zoals keukenspullen.
- Taken: De kinderen krijgen kleine opdrachten die passen bij hun leeftijd en ontwikkelingsniveau.
- Kringgesprekken: Elk kind krijgt de kans zijn zegje te doen en er wordt aangeleerd om naar elkaar te luisteren. Tevens worden er iedere dag gezamenlijk liedjes gezongen.

- 2. De lichamelijke (motorische) ontwikkeling

De lichamelijke of motorische ontwikkeling is onder te verdelen in de grove motoriek (lopen, kruipen e.d.) en de fijne motoriek (pakken, vasthouden, een lepel naar de mond toe brengen). Om de lichamelijke ontwikkeling te stimuleren krijgen de kinderen de ruimte om zowel binnen als buiten bezig te zijn met bewegen.

Materiaal aanbod voor de grove motoriek

Het materiaal aanbod bestaat uit fietsjes, loopauto's, tractors, klim- en klautermateriaal, een zandbak e.d.. De activiteiten kunnen bestaan uit vrij spel, geleid spel en fantasiespel.

Materiaal aanbod voor de fijne motoriek

Dit materiaal aanbod bestaat uit, blokjes, nopper, duplo, tekenen, plakken, zand en water e.d..

Lichaamsbesef

Om het lichaamsbesef te bevorderen worden regelmatig zintuiglijke spelletjes zoals horen, zien, ruiken en voelen, met de peuters gedaan. Ook wordt gebruik gemaakt van liedjes en opzegversjes, waarbij delen van het lichaam aangewezen kunnen worden, zoals "Dit zijn mijn wangetjes" en "Hoofd, schouders, knie en teen". Hiermee gaat het kind zijn eigen lichaam en dat van anderen ontdekken.

- 3. De verstandelijke (cognitieve) ontwikkeling

Door middel van puzzels, spelletjes, kleuren, vormen en getallen wordt het denkvermogen gestimuleerd. Ook voorleesboeken en seizoenthema's spelen hierbij een rol. Het helpt het kind met het leren waar te nemen, te ordenen en te sorteren.

- 4. De ontwikkeling van de creativiteit

Deze ontwikkeling komt tot uiting door de kinderen te laten kennismaken en te laten experimenteren met creatieve middelen, zoals klei, verf, lijm, papier, lapjes, zand en water. Deze activiteiten worden deels gestuurd en deels overgelaten aan het kind, door vrije expressie.

- 5. Het stimuleren van de identiteit en zelfredzaamheid

Om de identiteit te stimuleren wordt regelmatig de voornaam en de achternaam van het kind gebruikt. Zo leert het kind wie hij is, hoe hij heet en dat hij iemand is. De leiding tracht ook een positief imitatie voorbeeld te geven en mede door het aanwezige materiaal kan het imitatiespel en de ontwikkeling van de identiteit van het kind goed tot zijn recht komen. Het zelfvertrouwen wordt vergroot door het kind kleine opdrachten te geven die passen bij zijn ontwikkelingsniveau, hem te laten ervaren wat hij al kan, hem te prijzen als hij iets goed doet, of hem te helpen waar dat nodig is. Dagelijks wordt er gewerkt aan de zelfstandigheids- en de zelfredzaamheidstraining, zoals zelf handen wassen, zelf jas aantrekken en zelf broek ophalen, maar ook zelf een puzzeltje maken of zelf iets opruimen. In principe beginnen we met de zindelijkheidstraining vanaf de leeftijd van 1,5 jaar. Hierbij wordt gekeken naar en gelet op wat het kind al kan en waar hij op dat moment aan toe is. Door genoeg ruimte te geven voor zelfstandigheid en door het kind te laten weten dat hij fouten mag maken wordt de zelfstandigheid gestimuleerd. Een kind dat uit ervaring weet dat hij fouten mag maken, durft er voor uit te komen dat hij iets niet weet of niet kan.

- 6. De taal- spraakontwikkeling

Tijdens de zowel individuele als groepsgerichte aandacht wordt de taal- spraakontwikkeling gestimuleerd. Omdat een goede taal- spraakontwikkeling de basis is voor het lezen, schrijven en rekenen, dus voor alle schoolvakken en de verdere toekomst, maar het ook de basis is voor een goede sociale en emotionele ontwikkeling worden er meerdere activiteiten gedaan (voorlezen, zingen).

Tevens wordt bij de Speelhoeve gewerkt met "Baby-gebaren". Baby/kind gebaren is een leuke manier van communiceren door gebruik van gebaren ter ondersteuning van de gesproken taal.

Hoewel een baby gemiddeld pas rond de 18 maanden begint met praten is hij al veel eerder fysiek in staat om te communiceren door gebruik van zijn handjes. De periode tussen het moment dat een kind taal kan begrijpen en het moment waarop hij taal kan produceren (veel later) kan met baby/kind gebaren goed worden overbrugd.

Het gebruik van baby/kind gebaren heeft de volgende voordelen:

- Communiceren met uw kind voordat het kan spreken
- Uw kind ontwikkelt een grotere woordenschat
- Minimale "peuter puberteit" (minder frustratie en driftbuien)
- Meer inzicht in de gedachten en gevoelens van uw kind
- Groter zelfvertrouwen van uw kind
- Hechtere band met de ouders
- Het is gewoon leuk!

Werken aan een evenwichtige basis

De pedagogisch medewerkers werken aan een evenwichtige basis voor een goede algemene ontwikkeling, door;

- elk kind een grote emotionele ondersteuning te geven,
- respect te tonen voor de eigen initiatieven van het kind,
- structuur en duidelijke grenzen aan te bieden (dagindeling),
- een goede kwaliteit van informatie en instructie het kind aan te bieden, hierbij wordt deels eenvoudig thematisch gewerkt, waarbij rituelen en het vieren van feesten en verjaardagen niet worden vergeten. Dit alles vindt plaats in een positief sociaal- emotionele omgeving, die het kind veiligheid en geborgenheid biedt, zodat het kind spelenderwijs zich zo volledig mogelijk kan ontwikkelen en ontplooien.

Rituelen, feesten en verjaardagen

Rituelen geven de kinderen vastigheid. Zo wordt de ouders verzocht om de kinderen op dezelfde wijze te verlaten. Ook aan feesten, zoals het Sinterklaasfeest, het Kerstfeest en Paasfeest wordt aandacht besteed. De viering wordt aangepast aan de leeftijd van de kinderen. Bij het vieren van een verjaardag mag er getrakteerd worden. Wel wordt er aan de ouders gevraagd een verantwoorde en niet al te grote traktatie mee te geven (het liefst fruit).

Observatiemethode

Door middel van "Participerende Observatie", waarbij de pedagogisch medewerker meedoet en meespeelt met het kind dat ze observeert, wordt bekeken of het kind zich op het juiste niveau ontwikkelt. Indien vermoed wordt dat het kind zich onder of boven het gemiddelde niveau ontwikkelt wordt er meer gestructureerd geobserveerd, door middel van extra individuele aandacht van één van de pedagogisch medewerkers. De objectieve observatie gegevens worden schriftelijk vastgelegd door middel van de observatiemethode "Dit kan ik al".

Dit kan ik al' is een observatieprogramma voor de voorschoolse opvang. Het uitgangspunt van dit programma is dat iedere peuter de ruimte krijgt zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen in een omgeving waar de voorschoolse opvang geen pré-kleuterklas is, maar een instantie waar kinderen onbevangen en spelenderwijs mogen wennen aan en leren van andere kinderen en volwassenen.

'Dit kan ik al' bestaat uit een observatielijst met handleiding en een overgangsrapportage naar de basisschool en voldoet aan de randvoorwaarden die de overheid heeft gesteld aan programma's ten behoeve van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en is goed te integreren in het pedagogisch beleid zoals gesteld door de Wet kinderopvang (2005).

De observatie wordt op drie momenten vastgelegd: bij 2 jarige leeftijd, 2 jaar en 10 maanden en bij een leeftijd van 3 jaar en 10 maanden.

Tweemaal per jaar krijgen alle ouders de gelegenheid om een 15 minutengesprek aan te vragen. Tijdens het gesprek kunnen de observatielijsten worden besproken.

Signaleren

Onze observatielijsten worden ingevuld door de leidster die het kind gedurende de meeste momenten verzorgt. Samen met andere leidsters worden deze ingevulde lijsten besproken. Wij proberen hierdoor een zo goed, en zo breed, mogelijk beeld van een kind te krijgen. Daarnaast worden tijdens de teamvergaderingen, de ontwikkelingen van diverse kinderen besproken. Iedereen van het team wordt op de hoogte gebracht van kind ontwikkelingen die extra in de gaten moeten worden gehouden.

Mochten wij bepaalde bijzonderheden signaleren, dan bespreken wij deze uitvoerig binnen het team. Zodra wij een duidelijk beeld hebben, bespreken wij onze bevindingen met de ouders/verzorgers. Tijdens dit gesprek worden eventuele actiepunten in kaart gebracht. Indien de situatie externe hulp vereist, zullen wij ouders doorverwijzen naar een instantie die hen verder kan begeleiden.

Scholing personeel

Aangezien wij met enorm veel passie en enthousiasme met de kinderen werken en wij ook veel aandacht besteden aan hun persoonlijke ontwikkeling, staat geschoold personeel bij ons hoog in het vaandel. Wij geven de kinderen op die manier een zo optimaal mogelijke basis mee.

Ook volgen wij ook allemaal individueel BHV en (Kinder)EHBO cursussen. Binnen ons kinderdagverblijf is een medewerker die gespecialiseerd is in het geven van opleidingen in gebarentaal ("Zeg het met je handjes"). Ook het team is hiervoor opgeleid en de gebarentaal wordt ook actief toegepast binnen het kinderdagverblijf en zorgt voor een variatie van kennis! Deze veelzijdigheid aan kennis zetten wij dan ook elke dag in, om de kinderen zo goed mogelijk te kunnen begeleiden.

Doorverwijzen

1) Achterstand of extreme problemen

Indien achterstand of extreme problemen worden vermoed of gesignaleerd, wordt met medeweten en (eventuele) medewerking van de ouders getracht de achterstand in te halen of het extreme probleem te verminderen, dit tot zover de mogelijkheden reiken binnen het kinderdagverblijf. Zo nodig wordt het kind doorverwezen naar de huisarts, het consultatiebureau of de logopedist(e). Om het verloop van de ontwikkelingsachterstand of het extreme probleem te kunnen blijven volgen, zijn er regelmatig contacten met de ouders en soms met de desbetreffende instanties.

2) Opvoedingsproblemen

Bij het signaleren van opvoedingsproblemen wordt er tijdens een gesprek met de ouders samen naar een oplossing gezocht, zo nodig wordt de ouder doorverwezen naar een opvoedsteunpunt. Wel wordt rekening gehouden met verschillende opvoedstijlen en cultuurverschillen.

Het zorgen voor de kinderen

In kinderdagverblijf De Speelhoeve worden de kinderen opgevangen en verzorgd in een voor hen gezonde omgeving.

- Roken

In het kinderdagverblijf wordt niet gerookt!

- Luchten en schoonhouden

Dagelijks wordt het verblijf gelucht en schoongemaakt: De vloer wordt gezogen en gedweild. Het speelgoed en de kasten worden gesopt. Hand- en theedoeken worden elke dag verschoond. Vuile luiers worden in een afgesloten bak weggegooid. Voor en na het eten en drinken, wordt de tafel met een schone vochtige doek afgenomen.

Het sanitair wordt elke dag schoongemaakt. De toiletten van de kinderen worden na iedere toiletgang schoongemaakt.

In het kinderdagverblijf wordt geen schoeisel gedragen waarmee buiten is gelopen. Bij het brengen en halen van de kinderen dienen de ouders overschoenen aan te trekken of de schoenen uit te doen.

- Buiten slapen

Bij KDV De Speelhoeve is er een mogelijkheid om het kind (tot de leeftijd van 1 jaar) ook buiten te laten slapen in hiervoor speciaal ontworpen babyhuisjes (Lutjepot). Als een baby in een babyhuisje slaapt, ademt hij of zij veel frisse buitenlucht binnen en dat is goed voor de kleine tere longetjes. Tevens wordt de weerstand opgebouwd door vitamine D, die onder invloed van zonlicht in het lichaam wordt aangemaakt. Over het algemeen slapen baby's zeer goed in het huisje door combinatie van frisse lucht en natuurgeluiden zoals van zingende vogels.

Het is absoluut veilig om een baby in zo'n buitenhuisje te laten slapen. De huisjes zijn zwaar genoeg waardoor ze niet kunnen omwaaien door een windvlaag. Tevens kunnen er geen insecten in het hokje komen door het beschermende horregaas. Het huisje is alleen aan de buitenkant te openen waardoor de baby er niet uit kan vallen of rollen.

Kwaliteit, veiligheid en gezondheid

Op ons kinderdagverblijf wordt dagelijks gestreefd naar het leveren van een zo groot mogelijke kwaliteit. Op verschillende manieren wordt hier invulling aan gegeven:

Deskundigheidsbevordering

De locatiemanager draagt zorg voor de deskundigheidsbevordering van de pedagogisch medewerkers. Dit gebeurt middels diverse overlegvormen: gesprekken met individuele medewerkers, groepsoverleggen en teamoverleg. Daarnaast is er vakliteratuur aanwezig op het kinderdagverblijf. Pedagogisch medewerkers volgen jaarlijks een (kinder-)EHBOcursus.

Inspectie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen

De GGD inspecteert in opdracht van de Gemeente jaarlijks alle locaties of er kwalitatief goede kinderopvang wordt geleverd. Hierbij wordt gekeken of er voldaan wordt aan de kwaliteitseisen op het gebied van ouderinspraak, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groepsgrootte en beroepskracht-kind-ratio, pedagogisch beleid en pedagogische praktijk, klachten en voorschoolse educatie. De GGD rapporten zijn inzichtelijk voor alle ouders. De locatiemanager stuurt de oudercommissie het definitieve rapport, zorgt dat het rapport ter inzage ligt op de locatie en plaatst het op de website.

Vier-ogenbeleid

Het 'vier-ogen-principe' is één van de aanbevelingen uit het rapport dat de commissie Gunning begin 2011 heeft opgesteld naar aanleiding van de Amsterdamse zedenzaak. Het vier-ogen-

principe betekent dat altijd een andere volwassene met een pedagogisch medewerker moet kunnen meekijken of meeluisteren. Op ons kinderdagverblijf worden daarom maatregelen genomen waardoor pedagogisch medewerkers zo kort mogelijk voorspelbaar lang alleen zijn met kinderen. Er is een apart beleidsstuk samengesteld rondom het vier-ogen beleid, welke is geplaatst op de website en tevens als bijlage 1 opgenomen in dit pedagogisch beleidsplan.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Een andere aanbeveling uit het rapport Gunning is om aandacht te hebben voor het signaleren van risicosignalen. Binnen het kinderdagverblijf wordt gewerkt met de 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' die is ontwikkeld voor de kinderopvang. Deze meldcode voldoet aan de door convenantpartijen opgestelde criteria en is geplaatste op de website.

Veiligheid

In de Wet Kinderopvang is opgenomen dat er een risico-inventarisatie met betrekking tot de veiligheid en gezondheid van zowel de kinderen als de pedagogisch medewerkers jaarlijks moet worden uitgevoerd, In de inventarisatie worden onder meer eisen gesteld aan:

- » het speelgoed;
- » de plaats en het gebruik van schoonmaakmiddelen;
- » de kwaliteit en ergonomie van tafels, stoelen, bedjes en aankleedtafels;
- » een calamiteitenplan; is deze opgesteld en aanwezig;
- » de brandveiligheid;
- » BedrijfsHulpVerlening (B.H.V.) en E.H.B.O.
- » protectie van radiatoren, deurkieren en huishoudelijk apparatuur;

Voor de naleving van een aantal afspraken betreffende de bevordering van de veiligheid, is een Protocol Veiligheid opgesteld, welke is gepubliceerd op de website.

• Gezondheid/Hygiëne

- » Na het toiletteren wordt de kinderen aangeleerd hun handen te wassen;
- » Na het snuiten/vegen van neuzen, wassen de pedagogisch medewerkers hun handen of ze gebruiken desinfecterende handgel;
- » De kinderen worden regelmatig verschoond;
- » Na het verschonen wassen de pedagogisch medewerkers hun handen of ze gebruiken desinfecterende handgel;
- » Voor en na de maaltijdbereiding wassen de pedagogisch medewerkers hun handen. De handen en het gezicht van de kinderen worden met een eigen washandje schoongeveegd.
- » De kinderen hebben een vast bed en krijgen een set met eigen beddengoed, welke maandelijks wordt gewassen (mits het eerder vuil is).

Voor de naleving van een aantal afspraken betreffende de bevordering van de hygiëne, is een Hygiëne Protocol opgesteld, welke is gepubliceerd op de website.

Op ons kinderdagverblijf wordt gewerkt met de risico-inventarisatie methode volgens de online-tool "De Risicomonitor. De Risicomonitor is een erkend en branchespecifiek online instrument waarmee de RI's (risico-inventarisaties) kunnen worden samengesteld. De risico-inventarisaties worden jaarlijks gepubliceerd op de website.

• Voeding

Bij KDV De Speelhoeve gaan we bewust met verantwoorde voeding. Zo geven wij de kinderen verse fruit en bieden we ze ook seizoensfruit (bijv. aardbeien, meloen, druiven, mandarijnen) aan. Tevens krijgen de kinderen volkoren brood en wordt dit voor de kinderen tot 1 jaar alleen belegd met boter. De oudere kinderen krijgen op de eerste boterham smeerkaas, appelstroop of pindakaas. Daarna mogen ze kiezen uit biologische honing, abrikozenjam of aardbeienjam. Met enige regelmaat wordt er bij de broodmaaltijd ook komkommer en/of tomaat aangeboden.

Als tussendoortje bieden we 's ochtends ontbijtkoek aan en 's middags biologische rijstwafels, soepstengels, volkoren/natuurlijk biscuitjes aan.

Wij stimuleren wij de kinderen zo veel mogelijk water te drinken. Bij de lunch hebben ze de keuze uit karnemelk, magere melk, water of thee.

Op verzoek kunnen we de kinderen tot de leeftijd van 1 jaar tussen de middag of uiterlijk 16:15 uur een warme maaltijd geven, welke door de ouders is bereid.

Taalstimuleringsplan

- Taalgebruik van de pedagogisch medewerkers

De voertaal, welke door de pedagogisch medewerkers gesproken wordt op het kinderdagverblijf, is Nederlands. Korte gesprekjes met de ouders of kinderen kunnen desgewenst in het Fries plaatsvinden.

De pedagogisch medewerkers verwoorden zoveel mogelijk de handelingen en voorwerpen in korte eenvoudige zinnen, spreken niet te snel, reageren op lichaam- en gesproken taal van het kind, luisteren naar hem en geven positieve reacties. Bij anderstalige - en achterstandskinderen gebruiken zij 1 á 2 woordzinnen en wijzen de voorwerpen aan. Na verloop van tijd breiden zij het aantal woordzinnen uit, om zo de woordenschat van deze kinderen te vergroten. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat bij het aanspreken van een kind de afstand tussen het kind en de pedagogisch medewerker niet te groot is.

- Voorlezen

Bij het voorlezen wordt gebruik gemaakt van eenvoudige boekjes, die aansluiten bij de belevingswereld van het kind en welke een goed einde hebben. Er worden plaatjes en prentenboeken bekeken met afbeeldingen over dagelijkse dingen waar het kind in zijn omgeving mee te maken heeft. Ook dierenboeken worden veel bekeken, hierbij worden liedjes over dieren gezongen en worden hun geluiden geïmiteerd. Tegelijkertijd wordt de kinderen geleerd dat een klein koetje een kalfje heet en een klein schaapje een lammetje.

- Vertellen en Poppenkast spelen

Ook worden korte verhaaltjes verteld en eenvoudige poppenkast verhalen gespeeld, waarbij deels wordt ingesprongen op de fantasie en reactie van de kinderen. Ook hierbij geldt: het moet aansluiten bij de belevingswereld van het kind en een goed eind hebben.

- Taalspelletjes, begripsvorming en tellen

Eenvoudige taalspelletjes zoals rijmen, raden, eenvoudige vragen beantwoorden of het laatste woord van een zin afmaken, dragen bij tot de uitbreiding van de woordenschat. Begripsvorming komt tot stand door begrippen, voorwerpen en handelingen duidelijk te benoemen. Het tellen kan bijvoorbeeld gestimuleerd worden door samen hardop het aantal kinderen aan tafel te tellen.

- Zingen en opzegversjes

Bij het zingen worden veel liedjes met beweging- of aanwijshandelingen gebruikt. Bij opzegversjes worden soms vingerpopjes gebruikt, om zo de concentratie langer vast te houden.

- Puzzelen en spelletjes

Tijdens het spelen van een spelletje en het maken van een puzzel, worden plaatjes, vormen en kleuren aangewezen en benoemd en bij kringspelletjes wordt uitgelegd en voorgedaan wat de kinderen mogen of moeten doen.

- Creatieve activiteit

Tijdens een creatieve activiteit wordt er gepraat over het materiaal of de kleuren. Alle kinderen krijgen hetzelfde taalaanbod, afgestemd op hun niveau, met uitbreiding van nieuwe woorden. Tijdens de groepsgerichte aandacht worden er boekjes voorgelezen van verschillende niveaus. Moeilijke verhaaltjes worden afgewisseld met eenvoudige opzegversjes en liedjes. Dit alles wordt dagelijks herhaald, waardoor de kinderen hun woordenschat uitbreiden en de taal-spraakontwikkeling optimaal wordt gestimuleerd. Er worden extra activiteiten aangeboden aan de kinderen die tussen de middag niet meer slapen ter voorbereiding op het basisonderwijs. Tevens worden ook lessen kinderyoga gegeven.

BIJLAGE 1 Vier-ogen principe Kinderdagverblijf De Speelhoeve

Waarom het vier-ogen principe?

Naar aanleiding van een zedenzaak bij een kinderdagverblijf in Amsterdam heeft de commissie Gunning in haar onderzoeksrapport geadviseerd bij kinderdagverblijven het vier-ogenprincipe in te voeren. Het vier-ogenprincipe betekent dat altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren bij een beroepskracht in de kinderopvang. De rijksoverheid heeft het advies van de commissie Gunning overgenomen en het vier-ogenprincipe vanaf 1 juli 2013 verplicht gesteld voor alle kinderdagverblijven.

Volgens de Brancheorganisatie Kinderopvang en BOINK (2012) betekent het vier ogen principe dat er ten alle tijden iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren bij de opvang van kinderen. "Het vier-ogenprincipe is voor convenantpartijen de basis voor veiligheid in de kinderopvang. De uitwerking van dit vier ogen principe is maatwerk. De invulling zal voor iedere organisatie anders zijn, passend bij het pedagogisch beleid en financiële haalbaarheid." (Brancheorganisatie kinderopvang & BOINK, 2012).

Wie wordt betrokken bij het beleid?

Hoewel het woord anders doet vermoeden, gaat het om meekijken of meeluisteren. Over de wijze waarop een kinderdagverblijf dit principe invoert heeft de oudercommissie adviesrecht. Vervolgens is het kinderdagverblijf verplicht de ouders te informeren over de wijze waarop vorm is gegeven aan het vier-ogenprincipe. Daarnaast is de oudercommissie ook actief betrokken geweest bij het tot stand en de handhaving van het beleid.

Van principe naar praktijk...

Zoals zo vaak bij nieuwe regelgeving, is er geen strikte uitvoeringsrichtlijn meegegeven door de wetgever. Dit is een voor- en een nadeel. Het nadeel is dat je nooit kunt stellen dat je het 100% goed of 100% slecht doet. Het voordeel is dat er ruimte is om voor elke situatie een oplossing op maat te bedenken die recht doet aan de specifieke omstandigheden.

De Speelhoeve geeft de volgende invulling aan het vier ogen principe en de preventie van misbruik, onderverdeeld in de onderwerpen bouwkundige aanpassingen, personeel, samenwerking en overige maatregelen.

Op De Speelhoeve streven wij ernaar om 2 pedagogisch medewerkers op de groep te hebben, maar als er niet genoeg kinderen zijn dan kunnen we van dit streven afwijken door bijvoorbeeld groepen samen te voegen of bij zeer kleine groepen deze door 1 pedagogisch medewerker te laten leiden.

De wettelijke bepaling over de beroepskracht-kind-ratio is:

- a. één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
- b. één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
- c. één beroepskracht per zes kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
- d. één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

Verder is het Conform het "convenant kwaliteit" toegestaan per dag gedurende maximaal drie uur af te wijken van de beroepskracht-kind-ratio.

Dit mag op de volgende tijden:

- voor 9.30 uur
- tussen 12.30 en 15.00 uur
- na 16.30 uur

Bovenstaande momenten zijn aandachtspunten bij de uitwerking van het vier-ogen-principe.

Bouwkundig

- De deuren naar de groepen staan open wanneer gewerkt wordt met 1 pedagogisch medewerker op een groep. Dit zorgt voor transparantie, de medewerkers en leidinggevende hebben zicht op elkaar.
- Het is een opdracht om al het glas transparant te houden en niet dicht te plakken met werkjes en mededelingen.
- De groepsruimte is rondom voorzien van grote ramen, zodat er altijd van buiten naar binnengekeken kan worden.
- De groepsruimte is zo ingericht dat er hoekjes gecreëerd zijn op kindhoogte, waarbij de medewerker de ruimte in zijn geheel kan overzien.
- In de slaapkamers wordt gewerkt met een babyfoon. Deze babyfoon is naast het controleren hoe het met de kinderen gaat ook een controle voor de pedagogisch medewerker als hij/zij op de slaapkamer is.
- Alle slaapkamers zijn tevens voorzien van ramen. Wanneer een pedagogisch medewerkers op de slaapkamer aanwezig is, kan een collega altijd even naar binnen kijken.
- Als een pedagogisch medewerker de slaapkamer in gaat blijft de deur open.
- De toiletdeuren zijn aande boven- en onderkant open, waardoor er goed zicht is op de toiletgang.

Personeel

Van iedere medewerker is er een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Dit geldt tevens voor stagiaires. Nieuw personeel wordt pas aangenomen na een mate van screening en eventueel referentienavraag. Stagiaires staan altijd boventallig en dus nooit alleen op een groep.

Een pedagogisch medewerker is niet langdurig en structureel alleen buiten met de kinderen, bovendien zijn zij altijd telefonisch bereikbaar.

Het grootste gedeelte van de dag zijn er twee pedagogisch medewerkers op de groep.

Tijdens het laatste half uur dat een leidster mogelijk alleen in het gebouw is, worden de laatste kinderen door hun ouder(s) opgehaald. Daardoor is een leidster eveneens op dit moment zelden alleen met een kind.

Op reguliere basis wordt er door externen toezicht gehouden door (onaangekondigd) langs te komen om de handelingen van de leidsters te observeren.

Tussen 7.15 uur en 8.45 uur worden de kinderen gebracht. In het eerste half uur dat een leidster alleen werkt, zijn er meestal ouders op de groep waardoor een leidster niet alleen is.

Het onvoorspelbare karakter van de breng- en haalsituaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt en hoeveel tegelijk etc.) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.

Samenwerking en klimaat

Er heerst een open werkklimaat, zodat medewerkers elkaar altijd aan durven te spreken op hun handelen. Dit creëren we door elkaar feedback te (leren) geven in elke geleiding van de organisatie (functioneringsgesprekken, teamvergaderingen, groepsobservaties door manager).

Er wordt gewerkt met een vast team, met de continuïteit op de groep als uitgangspunt. Dit zorgt er voor dat medewerkers aan elkaar gewend zijn, wat het aanspreken op niet gepast gedrag makkelijker kan maken.

Mocht er een pedagogisch medewerker alleen op de groep staan, dan kan het zijn dat een stagiaire/achterwacht als extra paar ogen fungeert.

Specifieke situaties

Gedurende de dag doen zich verschillende bezettingsmomenten voor, bezetting qua kinderen en bezetting van medewerkers. Hieronder beschrijven wij de situaties waarbij het kan voorkomen dat een medewerker alleen is met de kinderen en hoe wij hiermee omgaan met inachtneming van het vier ogen en orenprincipe.

- Tijdens uitstapjes

Tijdens uitstapjes gaan pedagogisch medewerkers (of een pedagogisch medewerker en een volwassene) minimaal met zijn tweeën op pad met een groepje kinderen.

- Toezicht bij buiten spelen

De buitenruimte/speelplaats is vanuit alle groepen goed zichtbaar. De zichtbaarheid moet zo min mogelijk belemmerd worden. Ook vanuit de aangrenzende woning. Van de eigenaar (omwonende) verwachten wij geen directe betrokkenheid en input, wel zullen medewerkers die iets willen doen dat niet toelaatbaar is zich 'gezien' weten doordat ze niet in een afgesloten ruimte zitten waar niemand hen kan opmerken. Van binnenuit zijn de buitenspeelsterreinen overzichtelijk en houdt degenen die binnen zijn mede toezicht op het buitenspelen.

- Breng en haal momenten tijdens de 3 uursregeling

Is de pedagogisch medewerker een half uur tot een uur alleen in de groep tot de 2e collega begint of de 1e collega naar huis gaat (rooster): tijdens deze drukke 'verkeersuren' is er een voortdurende inloop door ouders.

Tijdens de middagpauze komt het voor dat de pedagogisch medewerkers om de beurt tot maximaal een half uur alleen op de groep is. Mocht dit het geval zijn, dan maken wij gebruik een babyfoon en/of inzet van stagiaire.

Basisprincipes

Naast deze praktische maatregelen zijn er een aantal basisprincipes van toepassing op de preventieve maatregelen tegen misbruik:

- een open aanspreekcultuur op De Speelhoef.

- de kinderen het bewustzijn en bewaken van de eigen grenzen aanleren.

-Open aanspreekcultuur

Zoals in de maatregelen staat vermeld is er bij De Speelhoeve een open aanspreek cultuur. Door het kleinschalige karakter van onze locatie is het contact persoonlijk en zijn er korte communicatielijnen. Onze locatie heeft een eigen leidinggevende die de medewerkers kan aanspreken op gedrag wat niet gepast is of niet passend bij het beleid van De Speelhoeve. Ook medewerkers onderling spreken elkaar aan op niet passend gedrag. Tevens draagt het werken met vaste team bij aan het opbouwen van een vertrouwensband met het kind.

-Bewustzijn en bewaking van eigen grenzen

Het begeleiden van de kinderen in de bewustwording en het leren aangeven van hun eigen grenzen is belangrijk. De kinderopvang is een veilige plek om dit te oefenen. Op De Speelhoeve wordt er daarom van jongs af aan spelenderwijs aandacht besteedt. De kinderen leren wat ze wel en niet fijn vinden en leren om dit aan te geven aan de ander. Ook leren kinderen dat, als je iemand bijvoorbeeld een knuffel of aai wilt geven en de ander dat niet wil, je deze grens van de ander dient te respecteren. Dit geldt voor zowel het contact van de kinderen onderling als met volwassenen.

In het bewust worden van je eigen grenzen en dit aan te leren geven is de begeleiding van een pedagogisch medewerker vaak gewenst. Wanneer een pedagogisch medewerker bijvoorbeeld ziet dat het ene kind (vaak lief bedoeld) het andere kind aanraakt, maar dat het andere kind dat niet fijn vindt wordt daar over gesproken. Het kind wat de aanraking als niet prettig ervaart leert zich bewust te zijn van zijn grenzen en dit aan te geven. Het kind dat de ander aan wilde raken of liefkozen leert in de geval de grenzen van het andere kind te respecteren.

Uitvoering en toetsing

Door de oudercommissie wordt middels een enquête getoetst bij de ouders waar de behoefte ligt met betrekking tot de uitvoering van het 4 ogen beleid. Naar aanleiding van de enquête is er bewust gekozen om geen gebruik te maken van camera toezicht

Overig toezicht

Naast het personeel van de Speelhoeve wordt er tevens toezicht gehouden door derden. Zo is de Speelhoeve gevestigd in een kop-hals-rompboerderij waarin ook een schoonheidssalon gevestigd is. De klanten (en eigenaar) van de schoonheidssalon lopen ook rond op het erf. De eigenaar van de boerderij is tevens geregeld in en om het pand aanwezig, waardoor extra toezicht wordt verkregen.